

Ex Regest. Vaticano.

Ordinis Prædicatorum, & Sancti Francisci Fratrum apud infideles degentibus, ut habitum mutare, barbam, & comam nutrire, ac pecunias tractare valeant, indulgetur.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Fratribusque Minoribus in Regno Marochitano de mandato Sedis Apostolicæ commorantibus salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Causa concessionis hujus.

EX parte vestra fuit propositum coram nobis, quod cum ad mandatum Sedis Apostolicæ voluntarie vos discrimini obtuleritis ob multorum salutem, provido usi consilio interdum mutatis habitum, barbam nutritis, & comam, non tam ad declinandum ad tempus gentis barbæ feritatem, quæ in Christianis crudelius debacchatur, quam etiam ut prodesse pluribus, & liberius visitare Christianos in carceribus, & locis aliis valeatis ad injungendum eis poenitentiam, dandum salutis monita, exhibendum Ecclesiastica Sacramenta. Cumque in terra illa gratis non possitis victualia invenire, pro eo, quod non panis, sed pecunia consuevit ibidem Pauperibus in subsidium erogari, urgens necessitas vos compellit charitative recipere, sed parce denarios expendere, & tantummodo propter cibum, & vestes; Unde cum hæc sint contra vestri Ordinis instituta, licet videatur vos ab hiis excusare inevitabilis necessitas, ac grandis, & evidens utilitas aliorum, quia tamen cum lob veremini omnia vestra opera districti examen Judicis recolentes, humiliter postulatis vestræ super his per Sedem Apostolicam subveniri conscientie, atque famæ. Cum igitur ex Causa David coram Abimelech legatur habitum commutasse, ac Dominum se iunxisse in specie Peregrini Discipulis in Emmaus in fractione panis eis postmodum revelatum, qui etiam tam dictos Pueros super eo, quod in necessitate comederant Panes Sanctos, quos eos contingere non licebat, quam Apostolos excusavit, dum ipsos Pharisei arguerent, quod esurientes alienas non lotis fricantes spicas manibus comedebant. Nos laudabile opus vestrum, piumque propositum attendentes vestris supplicationibus inclinati, super prædictis vobiscum in illis regionibus, quamdiu præscripta vos arctat necessitas, & invitat utilitas, misericorditer dispensamus, dummodo tamen fraus non interveniat, sive dolus, vel sinceritatem vestram cupiditas non seducat.

Dispensatio.

Petr. die 17. Martii 1226. Pont. An. X.

Datum Laterani sextodecimo Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno decimo.

In Sanctorum Confessorum Pontificum numerum refertur B. Willhelmus Eboracen. in Anglia Archiepiscopus.

Edidit Fontanin. Codex Canonice, pag. 57.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Universis Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Ecclesiæ Prælati, & Clericis, ac Laicis per Angliam constitutis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Proemium.

Qui statuit terminos gentium secundum numerum Angelorum, ut ruinam prævaricatorum spirituum rectorum hominum suppletionem restauraret, volens diversitatem gentium in confessione sui nominis adunare, coeternum scilicet, & consubstantialium filium in utero immaculatæ Virginis cælitus irroravit: qui siquidem ex ea humana carne dignanter assumpta, Fons Dei, & hominum mediator Ecclesiæ de omnibus gentibus aggregans, & qui de latere suo formans eam in sanguine suo redemit, & lavit, ipsamque, ut forum diligens, & ut Sponsam, eandem sibi junxit invincibili charitate: quæ utique nova semper prole fecunda, donec impleatur numerus electorum, partim in terra contra hostes multiplices militans, partim in celo cum Christo triumphans, hic gratia Redemptoris adjuncta meretur. Unde ibi feliciter coronatur, hic contemplatur per speculum in enigmate, quiddam facie ad faciem ibi cernit; & quia tanto ibi flagrant ardentius charitate, qui divinæ fruuntur dulcedine visionis, quanto eum, qui charitas est, vicinius intuentur, etiam hi certantes non solum suis orationibus adjuvant apud Deum verum, & miraculorum signis obtinent confortari, quibus ipsi magnifice coruscantes, divinæ gloriæ participes ineffabiliter se ostendunt, & dum de fide ad spem, & de spe ad rem charitate nullatenus decedentes, sed potius augmentata exhibent se feliciter pervenisse, datur promissi præmii certantibus certitudo, & sic finalem in bono perseverantiam efficaciter suadent. Quis enim videns electos Ecclesiæ post finem hujus vite felicem, novis coruscare miraculis, capiti ejus, Christo videlicet, non cupiat inseparabiliter adherere, ut unus spiritus sit cum eo? aut quomodo ei obsequium denegabit, qui sibi obsequentibus dans virtutes, tanta præmia largitur, ut heredes quidem Domini, cohæredes autem Christi effecti gloriæ Regni cœlestis, insignia quæque feliciter obtinentes, miraculose revelentur in terris, & quiddam petierint, fiat eis? confundantur ergo Judæi, consumentur heretici, erubescant pagani, & peccatores ad poenitentiam convertantur; dum fidem in Christo credentium tanta remunerari donorum conspiciunt largitione.

Petrus de B. Willhelmo canonizando.

Sane Venerabilis frater noster Archiepiscopus, & dilecti filii Decanus, & Capitulum Eboracense apud nos per litteras, & per Magistros G. Poenitentiarium, & Heliam Bernardi Eboracensem, & Laurentium Aquilegensem, Canonicos opportune, importune pluries insistere, ut sanctæ memoriæ Willhelmum, quondam Archiepiscopum, sicut ex multorum fide digno-

GREGORIUS IX.

PAPA CLXXXVIII.

AN. DOM. MCCXXVII.

Inquisitio de eius vita, & miraculis facta.

SS. albe ad scribitur.

Ejus colenda celebratur.

Petr. die 18. Martii 1226. Pont. An. X.

dignorum testimoniis apparebat tanta fulsit gratia meritorum, quod multa per eum Dominus dignatus est gloriosa miracula operari, & post decessum ipsius corpus ejus multo pluribus dedit mirabilibus coruscare, Cathalogo Sanctorum adscriberemus in Ecclesia militanti, cum non esset dubium, ipsum in triumphanti a Domino multipliciter honorari. Verum licet fidem testimoniis adhibentes, & famæ jugiter de ipso crescenti credulitatem minime denegantes, libenter vellemus annuere precibus supplicantium; quia tamen in tam sancto, & divino negotio non erat nisi cum maturitate plurima procedendum, pluries per viros electos, tam super vitam, quam super miraculis Sancti prædicti inquisitionem fieri fecimus diligentem, cum etsi ad sanctitatis existentiam, sufficiat perfectio charitatis, ad ostensionem tamen ipsius miraculorum exhibitio exigatur, eo quod, & nonnulli justitiam suam faciunt, coram hominibus, ut videantur ab eis, & nonnunquam diabolus se in lucis Angelum transfigurans illud hominibus fraudulentem; unde cum inquisitores prædicti receptis super his quampluribus testibus fide dignis, & examinatis, sicut oportuit, diligenter, nobis ipsius Sancti sanctissimæ vitæ ordinem, & multa, & magna miracula, quibus post decessum ejus, ipsum Dominus magnifice illustravit, plene, ac plane fideliter retulissent, nos provide attendentes, quod non erat tanta lucerna ponenda sub modio, sed super candelabrum statuenda, cum præter alia miracula, quæ longum esset per singula enarrare, Sepulchrum ejus olei ubertate pinguescat, quo ægri quam plures inuncti a suis infirmitatibus sunt sanati, & quod non est præter eundem silentio tres mortuos mirifice suscitavit, & quinque cæcos illuminans, uni ex eis, qui in duello devictus... damnatus, cum ad Sepulchrum ipsius Sancti clamaret instanter, & peteret confidenter, ut ei oculos restitueret, quibus injuste ipsum sciebat orbatum, alios oculos novos reddiderit mirabili novitate, ipsum de communi fratrum nostrorum, & aliorum Prælatorum, qui præsentem erant concilio adscriptum, vel potius adscriptum denunciavimus Sanctorum Cathalogo Confessorum, statuentes, ut in anniversario ejus annuatim Festum solemniter celebretur. Igitur, ut tantæ gratiæ gratos, sicut convenit vos reddatis, Universitatem vestram monemus, & hortamur attente per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus ejusdem Sancti Festum, & memoriam veneratione debita recolentes ipsius apud Deum virtutum suffragia, pro vobis, & aliis Christianis fidelibus fiducia imploretis. Nos enim de gratia divina, & prædicti Sancti meritis confidentes omnibus ad Ecclesiam Eboracensem in Festo ejus devote convenientibus quadraginta dies de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Datum Laterani decimo quinto Kalendas Aprilis Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Altera ab Honorii obitu die, decimanona scilicet Martii anno 1227. electus est in Romanum Pontificem Ugo S.R.E. Cardinalis Episcopus Ostiensis, natione Campanus, patria Signinus, patre ex Comitibus Signia, & Gregorii nomen sumpsit: Dominica autem sequenti die 21. nimirum ejusdem mensis intronizatus est. Sedit in Pontificatu annos XIV. menses V. dies III. (a), imperantibus in Oriente Roberto, mox Balduino II., in Occidente vero Friderico II. Imperatoribus. Obiit senio curisque gravioribus confectus die 21. Augusti 1241. & sepultus est ad S. Petrum: Vacavit Sedes fere ad duos menses.

Quod

(a) Inclusis extremis.

I.

Ex Regest. Vatic.

Quod Cremonensis Ecclesia de cetero Suffraganea sit, & esse intelligatur Archiepiscopalis Ecclesie Mediolanen. cui reverentiam, & obedientiam consueta exhibere debeat.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Archiepiscopo, & dilectis filiis Capitulo Mediolanen. salutem, & Apostolicam. Benedictionem.

Quibus de causis Cremonen. Ecclesia a Mediolanen. subiectione se suberaxerit.

LIcet Mediolanensis Ecclesia semper quantum est in memoria hominum, Apostolicæ Sedi fuerit obediens, & devota; felicis tamen memorie Innocentius Papa Prædecessor noster ob culpam Civium Mediolanensium Civitatem eorum subjiciens interdicto mandavit Suffraganeis ipsius Ecclesie, ut eidem nequaquam intenderent, quamdiu dicti Cives in sua contumacia perdurarent. Super quo Venerabilis frater noster Cremonensis Episcopus, qui fuit apud Sedem Apostolicam consecratus, speciale mandatum dicitur recepisse. Processu vero temporis dictis Civibus ad mandatum Ecclesie cum humilitate reversis, bonæ memorie Honorius Papa Prædecessor noster de communi fratrum suorum consilio, Tibi frater Archiepiscopo tunc electo mandavit, ut ad ejus veniens præsentiam sine mora Consecrationis munus cum restitutione Suffraganeorum Mediolanensis Ecclesie recepturus, ac demum tibi munere Consecrationis impenso, Suffraganeis ipsius Ecclesie absolute sine qualibet distinctione mandavit, ut eidem Ecclesie tamquam Metropoli sue intenderent, & obedirent humiliter, ac devote illam reverentiam tibi, & Ecclesie sine detractione aliqua exhibentes, quam ipsi, seu prædecessores ipsorum consueverant vobis antiquitus exhibere. Innovavit etiam ipsius Ecclesie privilegium in quo inter ceteras ipsius Ecclesie Suffraganeas Cremonensem Ecclesiam numeravit. Nuper autem Venerabiles fratres nostri Ipporegii. & Brixien. Episcopi, ac dilectus filius Fulco Mediolanensis Canonicus a vobis ad Sedem Apostolicam destinati proposuerunt, quod cum dictus Episcopus a te frater Archiepiscopo pluries ob rationabiles causas, ac demum ad Synodum evocatus venire penitus contempnisset, tu in eum sententiam excommunicationis promulgasti; quare petierunt humiliter, & instanter eandem sententiam per Sedem Apostolicam confirmari, & eidem Episcopo nihilominus præcipi, ne tibi frater Archiepiscopo, vel Mediolanensi Ecclesie se contumacem exhiberet de cetero, vel rebellem. Cæterum dilectus filius Rogerius Canonicus Cremonensis Procurator ejusdem Episcopi ex adverso proponens, quod dicta excommunicationis sententia in supradictum Episcopum, qui de non obediendo tibi frater Archiepiscopo dicti prædecessoris nostri mandatum speciale receperat post appellationem ad Apostolicam Sedem legitime interpositam fuerat promulgata, illam petiit irritam nunciari, & prænotatum præceptum ad præsens de gratia pro scandalo evitando differri. Cumque hujusmodi gratiam multis supplicationibus postulatam obtinere

Eidem ab Honorio re-futura.

Cremonensis Episcopus inobediens.

non posset, eo quod non videbatur gratia locus esse, ubi petebatur instantius. Iustitia ex adverso demum asseruit Cremonensem Ecclesiam esse a Jurisdictione Mediolanen. exemptam, ac propter hoc præceptum non debere fieri supradictum, nec jamdictam confirmari sententiam; sed irritari prorsus, vel potius irritam nunciari. Licet ergo id falsum prima facie videretur, eo quod non erat verisimile exemptionem hujusmodi, si facta forte fuisset, nostram, & fratrum nostrorum memoriam effugisse; Volentes tamen sic per semitas ambulare Iustitiæ, ut nulli daremus occasionem aliquam murmurandi deliberravimus certum eidem Episcopo terminum assignare, quo se nostro conspectui præsentaret, allegatam exemptionem si posset per Apostolicæ Sedis Privilegium probaturus, ipsi Procuratori ejus publice protestantes, quod si in hujusmodi probatione deficeret supradictum Episcopum parti alteri, cum per præassignatas rationes fundata esset ejus intentio in legitimis condemnare expensis. Interim autem idem Procurator sicut vir fidelis, & providus videns, quod eidem Episcopo tutum non erat subire onus probationis hujusmodi ab eo, quod proposuerat de exemptione probanda, spontaneo, & proculdubio provida voluntate recessit, & rediit ad postulandum gratiam sepius postulatam; nihilominus humiliter postulando, ut super prædicta excommunicationis sententia memorato Episcopo dignemur salubriter providere. Nos igitur attendentes quod cum jactura juris alieni non est gratia faciendæ, petitionem Procuratoris ejusdem super jamdicti dilatione mandati quantumcumque Civitatem Cremonensem tamquam unam de nobilibus, & magnis Civitatibus mundi sincero diligamus affectu, non duximus admittendam; sed de communi consilio fratrum nostrorum statimus, ut supradictus Episcopus, & successores ipsius, & Ecclesia Cremonen. tibi frater Archiepiscopo, & successoribus tuis, ac Mediolanensi Ecclesie illam reverentiam, & obedientiam curent exhibere de cetero, quam alii ejusdem Ecclesie Suffraganei vobis exhibent, & exhibere sunt soliti ab antiquo.

Mediolanen. Archiepiscopo subijciunt.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani nono Kalendas Maji Pontificatus Nostri Anno Primo.

Dat. die 23. Aprilis 1227. Pont. An. I.

Quod

II.

Ex Regest. Vatic.

Quod Populi noviter ad Fidem Catholicam conversi nulli, nisi Romanæ Ecclesie subiecti esse intelligantur, sub cujus protectione recipiuntur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Conversis ad Fidem Christianam salutem, & Apostolicam Benedictionem.

ECclesia Romana, quæ vos in Christo Jesu per Evangelium noscitur genuisse, pro peculiari Populo sibi vos proposuit retinere, gaudens, & exultans, quod vos, qui sicut adolescentior filius peregre in regionem profecti longinquam eratis peccati mortui, revixistis, & estis, qui perieratis, inventi transformati secundum misericordie divitiis in vas gratiæ, qui vas ire acta in interitum fueratis. Cum ergo vocati sitis in libertatem filiorum Dei, & ex aqua, & Spiritu Sancto renati, & ubi Spiritus est, debet esse libertas, ac valde indignum existet, ut deterioris conditionis haberemini Conversi ad Fidem, quam Infideles essetis, cum potius secundum Apostolum diligentibus Deum omnia cooperentur in bonum. Personas vestras, & aliorum, quos ex vestra, seu alia quacunque gente in partibus illis converti ex gratia divina contigerit sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus statuentes, ut in libertate vestra manentes nulli alii sitis, quam soli Christo cujus efficiuntur acquisitionis Populus, & obedientiæ Ecclesie Romanæ subiecti.

Clausula.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. die 13. Maji 1227. Pont. An. I.

Datum Laterani tertio nonas Maji Pontificatus Nostri Anno Primo.

III.

Ibidem.

Confirmatio concessionis Castrorum Carpi, & Montis Baronzon per sel. recor. Honorium Papam Tertium alias Civitati Mutinen. facta sub anno Censu sexaginta Librarum.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Potestati, & Populo Mutinen. salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Proemium.

SEDIS Apostolicæ providentia provide pensans causas locorum & temporum, & diligenter attendens merita singulorum iis, qui firmiter consueverunt in ejus devotione persistere uberius consuevit gratiam exhibere, ut & devotos sibi beneficiis reddat magis obnoxios, & illorum exemplo ad devotionem suam provocet indevotos. Hinc est quod bonæ memorie Honorius Papa Prædecessor noster recollens sinceræ devotionis affectum, quem hæc-

tenens habuit ad Ecclesiam Romanam Civitas Mutinen. & attendens obsequia, quæ sibi exhibere poterit in futurum, Carpi, & Montis Baronzon Castra, quæ fuerunt claræ memorie Comitisse Mathildis, cum Cortibus, & aliis pertinentiis suis vobis tempore suo custodienda sub certa forma commisit. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati similiter custodienda vobis committimus Castra prædicta, ita videlicet quod ex illis ad mandatum nostrum guerram facietis & pacem, & Apostolicæ Sedis Legatos recipientis honorifice, ac honeste tractabitis in eisdem, & rationabiles, & antiquas consuetudines, quibus homines ipsorum locorum usque ad hæc tempora sunt gavisi, servabitis illibatas. Domos autem non cogetis eos in Civitate facere, quos etiam ad hoc obligastis, eosdem ab obligatione hujusmodi absolvetis: quod si contra prædicta, vel aliquod eorum feceritis, incurretis tercentarum Marcharum poenam, ad quam vos Nobis, & Sedi Apostolicæ obligastis. Insuper Camera nostre sexaginta libras provenient. Senatus in Festo Beati Michaelis mensis Septembris solvetis Censum nomine annuatim.

Infinitatio per Honorium III. PP. facta.

Confirmatur sub illis conditionibus

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Clausula.

Datum Laterani Idibus Maji Pontificatus Nostri Anno Primo.

Dat. die 14. Maji 1227. Pont. An. I.

IV.

Quod quicumque Religiosi ad Eremitum Ordinis Camaldulen. transire possint.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Camaldulensi salutem, & Apostolicam Benedictionem.

FERvor, & integritas Religionis, quæ in domo tua, & præsertim in Eremito per beneplacitum Conditoris, vigere cognoscitur, inducit nos propensius, & hortatur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, prompto velimus animo exaudire.

Exordium.

§. 1. Hæc itaque ratione inducti, Tibi & Fratribus tuis auctoritate Apostolica indulgemus, eos qui de aliis Congregationibus venientes in Eremito vestro, dummodo elegerint, & promiserint sub Ordine, & habitu vestro, in Eremito perpetuo deservire, libere sine cujusque contradictione, retinere possitis, ita tamen, quod non permittantur in sacris ordinibus, nisi de ipsorum ordinatione certi fueritis, ministrare. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Concessio.

Datum Anagninæ nono Kalendas Julii Pontificatus nostri anno primo.

Dat. die 13. Junii 1227. Pont. An. I.

Con.

V.

Confirmatio Statutorum, & Libertatum Ordinis Sancte Marie Theutonicorum, ejusdemque Ordinis susceptio sub Apostolica Sedis protectione.

Ex Registro Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Hermanno Magistro Religiose Fraternitatis Hospitalis Sancte Marie Theutonicorum Hierosolymitan. ejusque Fratribus tam presentibus, quam futuris in perpetuum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Et si neque qui plantat, neque qui rigat sit aliquid, sed qui incrementum dat Deus; humana tamen diligentia impensis curae sollicitudinem debet impedere circa plantas, quae adhuc novellae fructus uberes asferunt, & uberiores suo tempore reprovittunt. Cum igitur vestrae Religionis novella plantatio flores, & fructus odoris, & honestatis tempe- stiva fecunditate produxerit, & Deo incrementum dante, sic inceperit expandere ramos suos, & copiam promittere videatur; Nos qui Custodes in Dominica vinea positi, & cultores circa virtutum plantaria debemus diligentioris culturae, ac curae studium adhibere novellam plantationem vestram, rorae Apostolicae gratiae irrigare proponimus, & fecunditatem bonorum operum, quo viget ad praesens, & vigebit divina favente gratia in futurum, vigilantis curae impendio adjuvare. Eapropter dilecti in Domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & domum vestram, seu Hospitale in quo estis ad Dei laudem, & gloriam, atque defensionem suorum fidelium, & liberandam Christi Ecclesiam congregati, cum omnibus possessionibus, & bonis suis, quae in praesentiarum legitime habere cognoscitur, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis praesente Domino poterit adipisci, ad exemplar felicitis memoriae Honorii Papae Praedecessoris nostri sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communimus, statuentes, ut perpetuis futuris temporibus sub Apostolicae Sedis tutela, & defensione constant. Statuimus etiam, ut Ordo Fratrum Hospitalis Hierosolymitan, circa Pauperes, & Infirmos. Ordo vero Militiae Templi circa Clericos, & Milites, ac alios fratres perpetuis ibidem temporibus observetur. Ad haec statuimus, ut cum pro tuenda Catholica Ecclesia, & ea, quae est sub Paganorum tyrannide, de ipsorum spurcicia eruenda intrepide laboretis, liceat vobis libere in usus vestros convertere ea, quae de spoliis ipsorum ceperitis Paganorum, & ne de iis contra velle vestrum portionem alicui dare cogamini prohibemus. Praesenti quoque decreto sancimus, ut fratres in domo vestra Domino servientes, caste, & sine proprio vivant, & professionem suam dictis, & moribus comprobantes Magistro suo, aut quibus ipse praeeperit subiecti, & obedientes existant. Praeterea quemadmodum domus ipsa-

Hospitale cum bonis omnibus sub Apostolica tutela suscipit.

Et Paganorum spolia applicat.

Fratribus obedientia, & paupertas injungitur.

vestrae Sanctae Institutionis, & Ordinis fons, & origo esse promeruit; ita omnium locorum ad eam pertinentium caput, & magistra in perpetuum habeatur. Ad haec adjicientes praecipimus, ut obeunte te dilecte in Domino fili Hermanno domus jam dictae Magister, vel tuorum quolibet successorum nullus ejusdem domus fratribus praeponeatur nisi Militaris, & Religiosa Persona, quae vestram Religionem, & habitum sit professus, nec ab aliis nisi ab omnibus fratribus insimul, vel a majori, & saniori parte eorum, qui praeponeendus fuerit eligatur. Porro nulli Ecclesiasticae, secularive Personae infringere, vel minuire liceat consuetudines ad vestram Religionis, & Officii observantiam a Magistro, & fratribus salubriter institutas. Easdem quoque consuetudines a vobis aliquanto tempore observatas, & scripto firmatas, nisi ab eo, qui Magister extiterit consentiente tamen saniori parte Capituli non liceat immutari. Prohibemus insuper, & omnimodo interdiciamus, ne ulla Ecclesiastica secularive Persona a Magistro, & fratribus ejusdem domus exigere audeat fidelitates, hominum juramenta, seu securitates reliquas, quae a secularibus frequentantur; Fratribus quoque vestris post factam in domo vestra professionem, & habitum Religionis assumptum revertendi ad seculum omnem interdiciamus facultatem, nec alicui eorum fas sit post factam professionem, & semel assumptam Crucem habitum vestrae professionis abjicere, vel ad alium locum majoris, sive minoris Religionis obtentu, invitis, sive inconsultis fratribus, aut eo qui Magister extiterit, transigrare. Nullique Ecclesiasticae secularive Personae, ipsos suscipere liceat, vel tenere. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus, aut sumptibus colitis de possessionibus habitis ante Concilium generale, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus a vobis Decimas exigere, vel extorquere praesumat. Ad haec Decimas quas consilio, vel assensu Episcoporum de manu Clericorum, vel Laicorum habere poteritis quasve consentientibus Episcopis, & eorum Clericis acquirere auctoritate vobis Apostolica confirmamus. Ut autem vobis ad curam animarum vestrarum, & salutis plenitudinem nihil desit, atque Sacramenta Ecclesiastica, & Divina Officia vestro Sacro Collegio valeant commodius exhiberi sancimus, ut liceat vobis honestos Clericos, & Sacerdotes secundum Deum quantum ad vestram scientiam ordinatos undecumque ad vos venientes suscipere, & tam in principali domo vestra, quam etiam in obedientiis, & locis sibi subditis vobiscum habere, dummodo si e vicino sint eos a propriis Episcopis expetatis iidemque nulli alii professioni, vel ordini obnoxii teneantur. Quod si Episcopi vobis concedere forte noluerint, nihilominus tamen eisdem suscipiendi, & retinendi auctoritate Sanctae Romanae Ecclesiae licentiam habeatis. Si vero aliqui horum post factam professionem turbatores vestrae Religionis, aut domus fuerint fortasse inventi liceat. Vobis eos cum saniori parte Capituli amovere ipsisque transfundi ad alium ordinem, ubi secundum Deum vivere velint, & valeant dare licentiam, & loco ipsorum alios idoneos subrogare, qui etiam unius anni spatium in vestra Societate probentur, eoque pera-

Domus Hierosolymitana Ordinis caput

De electione Magistri.

Ejusque Fratrum libertate.

Facta professione ab Ordine discedere non licet.

Exemptionis, & Privilegiorum concessio.

Ordinationes aliaque Sacramenta ab Ordinario recipienda.

Facultas accipiendi Donationes.

Donantibus privilegiis concessa.

De Fraternitatibus, & Collectarum receptoribus.

peracto si mores eorum exegerint, & utiles fuerint ad servitium domus vestrae inventi, tum demum professionem faciant Regularem promittentes se Regulariter vivere, ac Magistro proprio obedire; ita tamen, quod eundem vobiscum vicium habeant, & vestitum necnon Lechisterna hoc excepto, quod clausa vestimenta portabunt, sed nec ipsis liceat de Capitulo, vel cura domus vestrae se temere intrmittere, nisi quantum fuerit eis a vobis injunctum. Praeterea nulli personae extra vestrum Capitulum sint subiecti, tibi que dilecte in Domino fili Magister, tuisque successoribus tamquam Magistro, & Praelato suo deferant secundum vestri ordinis Instituta. Consecrationes vero Altarium, seu Basilicarum Ordinationes Clericorum, qui ad Sacros Ordines fuerint promovendi, & caetera Ecclesiastica Sacramenta a Dioecesanis suscipietis Episcopis, si quidem Catholici fuerint, & gratiam atque Communionem Apostolicae Sedis habuerint, & ea gratis, & absque pravitate aliqua vobis voluerint exhibere. Alioquin liceat vobis Catholicum quemcumque malueritis adire Antistitem, qui nostra fultus auctoritate, quod postulare impendat. Si quando vero loca deserta fuerint eidem Venerabili Domui ab aliquo pia devotione collata, liceat vobis ibidem edificare Villas, Ecclesias, & Caetera, ad opus hominum ibidem manentium fabricare, ita tamen, ut in vicinia illa Abbatia, vel Religiosorum Virorum Collegium non existat, quae ob hoc valeat perturbari. Cum autem Terrae culte vobis quolibet iusto titulo conferantur, facultatem, & licentiam habeatis ibidem ad opus transeuntium, & eorum tantum, qui de mensa vestra fuerint, & construendi Oratoria, & Caetera faciendi. Est enim indecens, & periculo proximum Animarum Religiosos fratres occasione aduende Ecclesiae se Virorum turbis, & mulierum frequentiae immiscere. Quicumque sane in vestro Collegio suscipiunt stabilitatem loci, conversionem morum, seuque militaturos Domino diebus vitae suae sub obedientia Magistri vestri posito scripto super Altare, in quo continentur ista, promittant. Decernimus ergo, ut Receptores vestrarum Fraternitatum, sive Collectarum salvo jure Dominorum suorum in Beati Petri, & nostra protectione constant, & pace in Terris, quibus fuerint potiantur: simili quoque modo sancimus, ut iis, qui fuerint in vestra Fraternitate recepti, ita quod Ordini vestro adhuc manentes in seculo sint oblato mutato habitu seculari, vel vobis inter vivos dederint bona sua, retento sibi quamdiu in seculo vixerint usufructu, si forsitan Ecclesiae ad quos pertinent a divino fuerint officio interdictae, ipsosque mori contigerit, sepultura Ecclesiastica non negetur apud vestras, vel aliorum non interdictas Ecclesias, quibus elegerint sepeliri, nisi excommunicati, vel nominatim fuerint interdicti. Tales quoque Confratres, si eos Ecclesiarum Praelati non permiserint, apud suas Ecclesias sepeliri, apud vestras deferre possitis Ecclesiis tumulandos. Praeterea si qui fratrum vestrorum ad recipiendas easdem Fraternitates, vel Collectas a vobis missi fuerint in quamlibet Civitatem Castrum, vel Villam in eadem Civitate Castro, vel Villa una tantum Ecclesia ipsius ordinis fratribus in Bull. Rom. Tom. III.

eorum jocundo adventu, semel aperiantur in anno, ut exclusis excommunicatis, & nominatim interdictis, divina ibidem officia celebrentur. Statuimus etiam, ut nulli Episcopo in Ecclesiis vobis, utroque jure subiectis interdicti, vel excommunicationis sententiam liceat promulgare. Verumtamen si Generale interdictum Terrae fuerit in locis illis prolatum exclusis excommunicatis, & nominatim interdictis clausis Januis absque signorum pulsatione vos Divina Officia celebretis.

Decernimus insuper auctoritate Apostolica, ut apud quemcumque locum vos venire contigerit ab honestis, atque Catholicis Sacerdotibus Poenitentiam, Undationem, seu alia quaelibet Ecclesiastica Sacramenta vobis suscipere liceat, ne forte ad perceptionem Spiritualium bonorum aliquid vobis desit. Quia vero omnes unum sumus in Christo, & non est personarum differentia apud Deum, tam remissionis peccatorum, quam alterius beneficentia, atque Apostolicae benedictionis, quae vobis indulta est tam familiam vestram, quam vestros participes esse volumus servientes.

Nulli ergo omnino hominum liceat praedictum locum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur vestris, atque aliorum Dei Fidelium usibus omnimodis profutura salva in omnibus Apostolicae Sedis auctoritate. Si quis igitur hujus nostrae Constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo, tertiove commonitus, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reumque se Divino Judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtae subiaceat ultioni. Conservantes autem haec Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus benedictionem, & gratiam consequantur. Amen. Amen. Amen.

Datum Anagninae per manum Magistri Sinibaldi Sanctae Romanae Ecclesiae Vice Cancellarii quinto Kalendas Augusti indictione quintadecima Incarnationis Dominicae anno millesimo ducentesimo vigesimo septimo, Pontificatus vero Domini Gregorii Papae IX. anno primo.

Quid attendi tempore veniens innotescit.

Clausula.

Dat. die 28. Julii 1227. Pon. Ag. L.

VI.

Ibidem.

Ecclesia Sancti Theodori de Trebis, cum aliis tam loci ejusdem, quam Castrorum Fielesini, & Vallispetrarum Ecclesiis, omni contradictione cessante, Anagnini Episcopi jurisdictioni subiecta declaratur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Alberto Episcopo Anagnino, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Proemium.

Licet generalis sollicitudinis nostrae labor debeat ad omnes extendi, quia sapientibus sumus, & insipientibus debitores; pro quiete tamen Ecclesiarum, quae de Patrimonio Apostolice Sedis existunt, quo viciniores ei sunt, & specialius ad ipsam pertinent, sollicitius laborare debemus, ut tranquillitate habita in spiritualibus, & temporalibus suscipiant incrementum, cum parvae res crescant concordia, & magna discordia dilabuntur. Dum siquidem tempore felicitatis recordationis Innocentii Papae Praedecessoris nostri, Venerabilis Frater noster Episcopus quondam Anagninus Praedecessor tuus, contra Ecclesiam Sancti Theodori de Trebis, super subiectione ipsius, & aliarum Ecclesiarum tam loci ejusdem, quam Castrorum Fielesini, & Vallispetrarum moverat quaestionem, quae cum remanserit indecisa; tempore tandem bonae memoriae Honorii Papae Praedecessoris nostri extitit suscitata repente omnia jura Episcopalia in Ecclesiis supradictis, & respondente parte contraria, quod non recognoscebat Dioecesanum suum fore Anagninum Episcopum, etsi suus esset legitima erat praescriptione munita. Cumque multipliciter nifus fueris tuam intentionem fundare, ac pars adversa in defensionem suam, inter cetera proposuerit. Quod Ecclesia Sancti Theodori olim fuerat Cathedralis, & ad ipsam aliae praedictae Ecclesiae pertinebant multi testes, hinc inde producti fuerunt plura Instrumenta exhibita, & diversae rationes, & variae introductae. Porro cum partes, quae longo tempore laboribus, & expensis fuerant fatigatae; adhuc coram Nobis super hoc ducerent contendendum, de mum ad communionem nostram saniori usi consilio, se provisioni nostraeposito in manibus nostris toto negotio submiserunt. Nos itaque utrique parti volentes dare quietem, attendentes quoque, quod a tempore, cujus non extat memoria, Anagnina Ecclesia, semper in Ecclesia Romanae devotione permansit, a qua nulla eam potuit adversitas separare; & quod praedicta Ecclesia Sancti Theodori, licet forte aliquando Cathedrali honore praefulserit, propter paupertatem reddituum, & raritatem Populi Episcopali non convenit dignitati, dignum insuper reputantes si Praedecessores nostros Romanos Pontifices non solum imitemur; sed etiam superemus in gratia, quam fecerunt eidem Ecclesiae Anagninae pro eo quod de Civitate Anagnina ortum trahimus, & olim fuimus ejusdem Ecclesiae filius, licet modo sumus pater ipsius; de Fratrum nostrorum consilio praefatam Ecclesiam Sancti Theodori, & om-

Anagninus Episcopus ius supra haec Ecclesiam portendit.

Respondetur ex adverso.

nes alias supradictas Ecclesias tibi, & successoribus tuis, tamquam Dioecesanis Episcopis de providentia constitutum, quoad correctionem reformationem, institutionem, & destitutionem, & ad omnia alia jura Episcopalia perpetuo esse subiectas, quarta parte decimarum excepta, quam Abbas Sancti Theodori quiete percipiat in Ecclesiis praenotatis; Anagninus tamen Episcopus apud Ecclesiam eandem Sancti Theodori in expensis ejusdem Ecclesiae, sicut consuevit haecenus, commoretur, & ut etiam idem Abbas habeat ampliohem honorem, inter alios Ecclesiarum Dioecesis Anagninae Praelatos, cum ad Ecclesiam Anagninam venerit, honoretur, prout consueverat honorari, & in Sancti Laurentii, & Sancti Nicolai Treben, institutionem obtineat de Episcopi Anagnini, qui pro tempore fuerit generali mandato, aliis omnibus jure Episcopalis, praeter quartam decimarum eidem Episcopo reservatis. Ceterum tam in Sancti Theodori, quam in aliis dictorum locorum Collegiis Ecclesiarum Praelatorum electio ad Collegia examinatio vero, & confirmatio ad te, ac tuos pertineat successores.

Ecclesiae supradictae Anagnino Episcopo subiacentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae provisionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Clausula.

Datum Anagninae Idibus Augusti Pontificatus nostri anno primo.

Dat. die 13. Aug. 1227. Pont. Anno I.

VII.

Quod appellatione ad Sedem Apostolicam interposita non obstante, Episcopi procedant ad ulteriora in correctione Ecclesiasticorum fornicationi addictorum, nisi in literis ejusdem facti series specialiter habeatur.

Ibidem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis universis ad quos litterae istae pervenerint, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Desiderantes plurimum, ut mundentur qui ferunt vasa Domini, cum per fornicationis contagium honestas Ecclesiae nimium inquinetur, pro correctione Clericorum maxime super incontinentiae vitio vobis sub certa forma direximus scripta nostra. Quia vero jaecentium in fornicatione sunt aliqui, qui tamquam jumenta computrescentes in stercore suo, correctionem nullo modo recipiunt, eligendo perire potius, quam parere; quorum quidam, ut hoc effugiant, interponentes ad Sedem Apostolicam appellationis obstaculum, aliqui autem extra appellationem in forma communi literas obtinent ab eadem, per quas eos, a quibus corriguntur, de hujusmodi vitio indebite inquietant: Nos ne vel tales correctionem super hoc eludere valeant, vel vos hac occasione vexari possitis providere volentes, cum ad peccatorum defensionem trahi non debeat, quod ad innocentiam, & oppressorum praesidium est statutum, nec

Causae dandi Decreti.

Decretum.

nec deceat inde defendi crimina, unde consueverunt gravamina relevari, auctoritate vobis praesentium indulgemus, ut per hujusmodi litteras, nequaquam conveniri possitis, nec etiam tenemini a correctione cessare, nisi seriem facti contineant, & plenam de ipso fecerint mentionem.

Clausula.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. die 28. Augusti 1227. Pont. Anno I.

Datum Anagninae quinto Kalendas Septembris Pontificatus nostri anno primo.

VIII.

Ibidem.

Litterae Processus contra Fridericum Romanorum Imperatorem publicatae die Coenae Domini, ac absolutio Subditorum eius a juramento fidelitatis, nisi resipuerit.

Vide Rationalem in 1228 n. 1.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus universis Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis aliis Ecclesiarum Praelatis, & Clericis per Apuliam constitutis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Quanto nobilior membrum in Ecclesiae corpore laeditur, tanto acrioribus doloribus cruciamur, qui Cephae locum licet insufficientibus meritis obtinemus. Verum quia testum vulnus, si dimittatur intactum, solet in scandalum corporis latius evagari; Nos olim viso, quod Fridericus Romanorum Imperator salutem propriam negligere, dum salubre votum, quod Domino Deo voverat ad ditiis juramentis detrahebat exolvere non sine detrimento fidei, & gravi scandalo totius Populi Christiani, quia juxta sapientis edictum, vulnera dum sanas, dolor est medicina doloris, medicinalem Petri gladium in eum exerimus in spiritu lenitatis excommunicationis sententiam, publicando, quam ipse in se voluntarius fecerat promulgari; nisi statuto termino transfretaret in Terrae Sanctae subsidium, & alia promissa fideliter adimpleret, sperantes, ut percussus dolens ad percutientem se, in humilitate rediret Dominum exercituum requirendo, sed quod dolentes referimus, indurato corde medicinam exhorrens, & increpationem abominans disciplinae, immo malleum velut stipulam reputans non solum nulla penituntia se correxit; verum etiam adiciens peccata peccatis contra se Dominum audacter irrat, ultra quam recensere nos deceat, ne videamur in ejus convitiis delictari, qui conversionem desiderabiliter expectamus. Inter alia namque claves contemnens Ecclesiae, quibus Dominus Beato Petro, & Successoribus eius ligandi, & solvendi contulit potestatem, sibi facit celebrari, vel potius quantum in ipso est prophanari divina in enormius Animae suae periculum, & enervationem totius Ecclesiasticae disciplinae. Unde timentes ne

Fridericus excommunicationis sub conditione.

Non respicit, votumque frustratur.

Potius inducit flagitiosaque addit flagitios.

Quanto studio eius salutem curaverit Sedes Apostolica.

Sed frustra.

Excommunicatus decernitur a Gregorio in die C. D.

Causae excommunicationis latae.

Sacris irreducitur, eia ea ministrantur excommunicantur.

plaga ejus fieret penitus desperabilis, si male permitteremus obduci neglecti vulneris cicatricem, & eo insanabile, quo insensibile reddetur, malagma studuimus apponere sanativum, utinam studium nostrum optatum habuisset effectum. Cum enim pie recordationis Honorii Papa Praedecessor noster per bonae memoriae Tusculanum, & Sabinensem Episcopos, & dilectum filium Magistrum Gualterum Notarium nostrum, & Rosfridum Clericum Camerae Nostrae, & Abbatem Sancti Martini Viterbien, Cisterciens. Ordinis eundem Imperatorem diversis temporibus, super diversis articulis, in quibus Deum, & Ecclesiam graviter offendebat, diligenter commoneri fecisset; Nos adhuc humiliter vim auctoritatis Ecclesiae ad praesentiam ejus dilectos filios Thomam Tituli Sanctae Sabinae Presbyterum, & Othonem Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconum, Cardinales curavimus destinare, ut cum super praemissis, & subsequentibus vice nostra salubriter commonerent. Qui licet de contingentibus nil omiserint; nequaquam tamen cum potuerunt ad poenitentiam revocare, utinam ad nequiora nequaquam manus illicitas extendisset. Quare ne videremur deserere homini contra Deum, ecce justitiam in judicium convertentes in proximam praeterito festo Coenae Domini in praedictum Imperatorem excommunicationis sententiam solemniter duximus promulgandam, tum pro eo quod, ut praemissum est, non transfretavit in subsidium Terrae Sanctae, nec promissum numerum militum in expensis suis tenuit, vel transmisit, nec pecuniam, quam promiserat destinavit, tum quia Venerabilem Fratrem nostrum Tarentinum Archiepiscopum ad Sedem propriam accedere non permittens, eum Populum suum non patitur visitare, tum etiam quia Templarios, & Hospitalarios bonis mobilibus, & immobilibus, quae habebant in Regno, temere spoliavit, & quia compositionem factam inter ipsum, & Comites Cellanen., & Raynaldum de Averfa pro cuius observatione Romana Ecclesia ad precam ejus instantiam suscepit, servare contemnit: Et quia Comitem Rogerium Crucemignatum sub Apostolicae Sedis protectione receptum, Comitatum, & aliis terris indebite spoliavit, & filium ejus in captivitate detentum ad mandatum Apostolicum sepius iteratum reddere denegavit. Adjecimus quoque, ut loca quaelibet, ad quae ipse pervenerit, Ecclesiastico subjaceant interdito, ut quamdiu praesens fuerit ibidem, nulla divina officia celebrentur officio, beneficioque privantes omnes cujusque professionis, vel Ordinis, qui ei postquam denunciatus fuit excommunicatus a Nobis, divina sibi ausu temerario celebrarunt, & antequam ad mandatum Ecclesiae redeat de cetero celebrabunt. Illud etiam non duximus omittendum, quod si de cetero se officiis divinis ingererit, contra eum, tamquam contra Hereticum, & Clavium Ecclesiae contemptorem severitate debita procedemus, & si ab Ecclesiis, & Ecclesiasticarum Personarum oppressionibus non desisterit, aut non cessaverit a concolcatione Ecclesiasticae libertatis, vel excommunicatione contempta redire non curaverit ad mandatum Ecclesiae, omnes qui sunt ei juramento fidelitatis stricti, & spe-

Si permanferit contumax abfolvendi a juramento fidelitatis Subditi

Ipsaque Regno privandus.

Dat. die 27. Martii 1226. Pont. An. I.

I X.

Ibidem.

Castrum Avillani a Comite Sabaudie Sedi Apostolicæ donatum eidem Comiti conceditur in Feudum.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Nobili Viro Comiti Sabaudie, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Sinceritatem tuam in Domino commendamus, quod semper fuisti Apostolicæ Sedis devotus, & in devotione hujusmodi continuo crescere studuisti. Nunc etiam te devotorem exhibens ex devoto Romanam Ecclesiam Matrem, & Dominam desideras specialem habere, paratus fidelis, & Vassallus ipfius fieri, & dare sibi Castrum Avillani, quod juris tui, & proprietatis existit, & illud in Feudum recipere ab eadem. Quare vestris desideriis annuentes dilecto filio nostro Georgeo Tituli Sancti Marci Presbytero Cardinali Apostolicæ Sedis Legato nostris damus literis in mandatis, ut Ecclesie Romanæ nomine a te, tam juramentum fidelitatis, quam dictum Castrum, sine præjudicio juris alieni recipiat, & illud tibi vice nostra concedat in Feudum.

Dat. die 10. Aprilis 1228. Pont. An. II.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum quarto Idus Aprilis Pontificatus nostri anno secundo.

(a) Patet hinc computatos a Gregorio Pontificatus sui annos a die intronizationis, non autem electionis.

X.

Commissio Episcopo, & duobus Canonicis Capituli Cenomanen., ut confirment sententiam excommunicationis in Ducem Britannie, & interdicti in Terras ejus latam: & si non resipuerit, Vassallos ejus ab obedientia illi debita absolvant.

Ex Martene Thesau. incedot. Tom. I. col. 947.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri M. Episcopo, & Magistris de la Valle, & R. de Danfront Canonicis Cenomanensibus, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

SI Nobilis Vir Comes Britannie potentiam recognosceret a Domino seculorum, studeret utique ipsam in ejus beneplacitis exercere diligendo, quæ diligit, diligentes se, & sectando quæ ad omnia valet pietatem; Sed dolentes referimus, gratiæ gratis ingratus, quasi de industria recessit a Deo, nec attendens, quod sit malum, & amarum Dominum reliquisse, nec ejus apud ipsum esse timorem, cor suum contra ipsum pertinaciter elevavit, & spiritu ad superbiam obfirmato se contra Omnipotentem patenter erexit, eique manifeste rebellans, non solum tetendit contra eum damnabiliter manum suam, verum etiam alios ad rebellandum iniquis conjurationibus sibi colligans animavit. Cum enim sciat, vel scire debeat, quod unica Christi Sponsa cum Sponso unum est corpus, nec alteri sine altero injuria, vel molestia valeat irrogari: Dicitur Comes ut Sponsam provocet Ecclesiam liberam utique, ut pote Sanguine Christi redemptam nititur de terra sua damnabiliter ancillare, non attendens, quod non est dignus cum filiis liberæ testamenti patris hæres adscribi, qui matrem gestit subjicere servituti, alias quasi filius degenerans in privignum, matrem multipliciter tribulat, & affligit. Preciosos si quidem ab Ecclesie corpore per excommunicationis sententiam sibi quasi gratanter incorporans, non solum eis gratanter communicat, sed alios communicare compellit, quia in curia sua illos ad agendum admittit, nec patitur, ut eis excommunicationis sententia opponatur. Quin etiam quemcumque in excommunicatione perdurantem, monitum ab Ecclesia redire ad unitatem Ecclesie compellere parvipendit, nec a Baillivis, vel Subditis suis, compelli permittit. Et sic contemptis Ecclesie clavibus, enervatur in partibus illis vigor Ecclesiasticæ disciplinae, in enorme dispendium Fidei, & grave scandalum Ecclesie generalis; Cum autem Venerabiles Fratres nostri, Rhedonensis, Macloviensis, Dolensis, Briocensis, & Trecorensis Episcopi proinde attendentes, quod si non annuntiarent impietatem suam impio, ille quidem in impietate sua moreretur, sanguis autem ejus requireretur de manu eorumdem; ipsum monuerunt diligenter, ut ad Ecclesie suæ rediens unitatem, ab hujusmodi ejus præsumptionibus abstineret: ille renuens accipere disciplinam, eligensque perire potius quam parere, non solum monitis nullatenus acquievit, sed exinde gravius indignatus novas nocendi maneris advenit. Ut enim alios in errorem, suum

Deplorat flagitia Comitum Britannie.

Corripitur a Prelatus.

Sed indignatur.

suum

Alios impellit ad flagitia.

Excommunicatur cum suis ab Episcopis.

De mandato Sedis Apostolicæ monitus ut ad eor rediret.

suum alliceret multos complices, cum Baronibus, & aliis militibus apud Rothonense Monasterium colloquium celebravit, multis inique suggestit, quod Ecclesia gravabat eumdem, excommunicans fere ne faveat prohibendo, astrens quoque fallaciter omnes Laicos ab Ecclesia multipliciter aggravari, & specialiter in tertia parte iudicii defunctorum, necnon in decimis subtrahendis de manibus laicorum, sophisticated, impium, & nequissimum juramentum præstitit, & recepit ab eis, quod servabant festivas suas, nec de cetero Ecclesiasticorum soprias tolerabant; ut sic sub velamento justitiæ, quod de bonis Ecclesiasticorum habent, inique retinerent, & qui tenentur reddere, non persolvant. Conjuratores autem hujusmodi se reputant obligatos ad excommunicatos minime devitandos, nec compellendos quantumcumque tempore in excommunicatione persistierint indurati, & ad tertiam partem iudicii defunctorum Ecclesiis Parochialibus non reddendam, laudabilem consuetudinem pietate fidelium nequiter in rugendo, & ad alia multa teneri credunt, quæ vergunt in periculum animarum. Baillivi vero, & Senescalli Comitum supradicti juramentum prænotatum a militibus, & aliis hominibus ejus, qui apud Rothonense Monasterium non convenerant extorquentes, eos expressè ad prædictos articulos obligarunt. Quare prædicti Episcopi nolentes, sicut nec debent tantam nequitiam contra Deum, & Ecclesiam concinnatam equanimitè comportare, in omnes illos qui præstiterant, vel præstarent hujusmodi Sacramentum, seu præstitum in Ecclesiis præjudicium observarent, generalem excommunicationis sententiam pertulerunt excommunicantes nihilominus Comitem nominatum, pro eo quod quasi contemnens claves Ecclesie excommunicatos non solum non vitat, sed nec vitare permittit, eos passim ad agendum, & ad alios actus. . . . admittendo compellit, ut tenetur, vel compelli permittit redire ad Ecclesie unitatem. Licet prædictus Redonensis Episcopus in personam ejusdem, Comitum excommunicationis, & interdicti in terram, quam tenet de Demanio in Diocesi Redonensi, sententias promulgasset pro damnis, & injustitiis, quas sibi, & capitulo Redonensi super hominibus, & possessionibus suis temere irrogaret; propter quod etiam idem Episcopus ad vos nostras litteras impetravit, ut easdem sententias facientes firmitus observari, illos qui eidem Comiti faverent in crimine censura percellatis eadem, nec permitterentur prædictos Episcopum, & Capitulum, ab eodem Comite, vel fautoribus suis temere molestari, molestatores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: contestaturi nihilominus, quod nisi Comes ad cor rediens mala attentata celeriter revocaret, & Deo, & hominibus satisfaceret competentem, nos absolveremus a fidelitate Vassallos ipsius. Ceterum quamvis mandatum Apostolicum fideliter exequentes, sæpèdictum Comitem super iis monueritis diligenter, ipse tamen nolens intelligere, ut bene agat, non solum memoratis Episcopis, & Capitulo satisfacere, & alia revocare, quæ contra Ecclesiam egerat, non curavit: verum etiam factus de protervo protervior, eosdem Redo-

nensem, Briocensem, Trecorenses Episcopos suis redditibus spoliatis ab Ecclesiis suis exulare compellit, propter quod exules ipsi in prædictum Comitem excommunicationis sententiam promulgantes, singuli Dioceses suas supposuerunt Ecclesiastico interdicto; At dictus Comes percussus non dolens, imo malleum velut stipulam reputans, Ecclesias, & Ecclesiasticas personas odio prosequitur nequiori, quia si qui de terra sua injuriantur eislem quod frequentius, & tutius faciunt, scientes se illi placere, non solum injuriam passis defensionis auxilium denegat requisitus; verum etiam favens injuriantibus non patitur decimas trahi de manibus Laicorum, nec permittit eos in foro Ecclesiastico super decimis conveniri: & pietatis in visor terrarum elemosynas Ecclesiis non sustinet fieri consuetas; Ecclesias modis omnibus quibus potest evacuat, & enervat: Clericorum autem parentes, & alios consanguineos, seu Laicos super aliquibus juribus auctoritate Apostolica, seu Metropolitana extra suam Diocesim trahunt in causam Comes, & Baillivi ejus, capi faciunt, & a subditis ejus capi permittunt, & tam diu detineri captivos, donec renuntient quæstioni: alias Ecclesias breviter intollerabilibus cruciat injuriis, & jacturis sicut nobis prædictorum Episcoporum lacrymosa querela, & aliorum Prælatorum fide dignorum solemniter infinuatio patefecit. Cum igitur tanta sevitia, vel perfidia non sit ulterius toleranda, cum est ex se minus sit enormis, multo tamen propter exempli pernitiem existens enormior, facile posset in subversionem fidei, & Ecclesiasticæ libertatis exterminium redundare: Discretionem vestram per Apostolica scripta mandamus, quatenus prædictas excommunicationis, & interdicti Sententias solemniter publicantes, & facientes per partes publicari vicinas renovetis eisdem singulis Dominicis diebus, & festivis, & faciatis auctoritate nostra submoto appellationis obflaculo, usque ad satisfactionem eondignam inviolabiliter observari, totamque terram ejus, necnon loca ad quæ idem Comes pervenerit super ponentes Ecclesiastico interdicto; ita quod ibi nullum divinum officium celebretur præter penitentiam morientium, & baptisnata parvulorum, donec idem Comes super præmissis omnibus satisfaciat competentem. Prænotatum autem juramentum apud Rothonense Monasterium celebratum quod præsumptum illicite servari non potest, mutantes juratores, ut id abjurent appellatione remota per censuram Ecclesiasticam, compellatis. Clericos quoque in ejus servitio familiariter commorantes, ut ab ipso recedant, monitione præmissa, per subtractionem beneficiorum, & excommunicationis sententiam, appellatione remota cogatis. Alios quoque complices, & fautores, nisi moniti resipuerint sententia simili percellatis. Quod si forte dictus Comes, nec sic ad cor redierit, ut Deo, & Ecclesie, & injuriam passis super præmissis omnibus intra quatuor menses, postquam a vobis monitus fuerit, satisfactionem exhibeat competentem, Vassallos & confederatos ejus a fidelitatis, & confederationis ipsius iuramentis penitus absolvatis. Quod si non omnes iis exequendis potestis interesse: tu ea Frater Episcopo, cum eorum altero nihilominus exequaris. Verum

Sed nova postulat fecerit.

Delegatis Apostolicis committitur, ut sententias excommunicationis in eum, & fautores latas publicent, & servari faciant.